demagter i det himmelske." Der bliver bygget med Træ, Hø og Straa saavelsom med Guld, Sølv og kostelige Stene. Og naar det er bedst, gælder det dog: „Vi forstaar i Stykkevis." Derfor er det ingenlunde det samme, naar vi taler om kristelig Litteratur, om den er dansk, tysk, engelsk eller endog amerikansk. Der er Forskel, og der er mange af dem. Dog glæder det mig at kunne sige med Sandhed efter mit Kendskab til de forskellige Landes bedste Mænd, at disse bedste Mænd, trods Forskellene, nærmer sig stærkt hverandre. Ikke destomindre er det nødvendigt at besidde en vis aandelig Modenhed for endog blot uskadt frit at kunne omgaas saa mange forskelligartede Aandsretninger, selv om de er prægedede af sand Kristendom. Man maa være nogenlunde vel befæstet i den Tro, som een Gang er bleven overgivet de hellige. Det er ikke blot ugudelige Mennesker, som indsniger sig alle Vegne, men der sniger sig ogsaa Ideer ind, som dybest set er ugudelige, fordi de er i Uoverensstemmelse med Guds aabenbarede Ord og Villie. Dernæst gælder det om at have noget af Biens Instinkt, som saa mesterlig forstaar at uddrage netop Honningen af alle Blomsterne. „Prøv alle Ting og behold det gode." Nogle er bange for at prøve noget som helst og bliver indsnævrede, partiske. Andre prøver saa meget, saa de til Slut selv bliver det rene Ingenting, eller dog højest nogle Snakkedukker. Det er vel saaledes, de „politiske Katekismer' paa religiøse Omraader bliver til. Hvad deres Forfattere eller Lærlinge behager at kalde mig, er mig nogenlunde ligegyldigt, og jeg haaber, at det vedblivende skal være det. Iøvrigt staar jeg til Tjeneste som Lutheraner, paa Dansk eller Engelsk, saa langt Kræfterne rækker. Men hvis Past. Weismann har Ret, og det ser det unægteligt ud til, saa hører jeg jo for længst hjemme paa Hylden sammen med ham og Past. Kirkegaard og andre Antiquiteter.

Imidlertid forekommer det mig, at der netop i det foreliggende Virvar trænges til Modenheder, modnede Personligheder med modnede Planer, enten disse Personligheder saa har faa eller mange Aar paa Bagen. Men siden der skal Tid til alt undtagen til at fange Lopper, saa maa saadanne Personligheder have nogen Tid til at modnes i. Dette ihvorvel jeg ved, at det godt kan lade sig gøre baade at være gammel og umoden paa samme Tid. Saaledes forekommer det mig, at vore danske Kirkesamfund, som ikke længere er helt ung, dog endnu er temmelig umodne i mange Stykker. Men det hidrører vel for en stor Del af det unge Demokrati, som jo nu skal være gældende alle Vegne. Mig forekommer det dog, som om dette nye Demokrati ofte burde kaldes Flertalstyrani. Man tror blindt paa, at Folkets Røst er Guds Røst, og at Hensigten helliger Midlet. Man søger det hensigtsmæssige og afviger fra Principperne. Selvsøgen er Dagens Orden. Lad saa dette være en lille Selvudgydelse, saa kender jeg dog ikke faa, som trænger til alvorligt at overveje dette, thi det er endnu sandt, at mange vil herske, ingen tjene. Men vi kommer ingen Vej i Guds Riges Sager uden det rette Tjenersind. Vi har Mesterens Ord for det.

Hvad det nu angaar med disse modnede, dannede Personligheder, som vi trænger til, saa er det ikke nok at de drager Næring udelukkende af danske Kilder. Det er heller ikke nok, at de drager Næring udelukkende af engelske Kilder. Det er ikke nok, siger jeg, at udelukkende holde sig til den ene eller den anden, naar man paa en intelligent, sund, kristelig Maade skal løse de Opgaver, som her ligger for os. Det er heller ikke nok af danske Kilder udelukkende at holde sig til enten Indre Missions eller grundtvigianske Kilder; eller naar Talen er om engelske Kilder, udelukkende at holde sig til det, som fremkommer fra den nye forenede lutherske Kirke. Jeg taler som den, der dog kender noget til nogle af disse Retningers bedste Mænd og deres Skrifter. Lad være, at disse Retninger og deres Mænd har løst deres Opgaver og Sager paa en meget bedre Maade, end vi kunde løse enten deres eller vore egne Opgaver. Vore Opgaver foreligger under særegne Forhold, har en særegen Natur, og det maa vi tage i Betragtning.

Vi staar i en vanskelig Stilling. Vi er Danske og vi skal blive Amerikanere. Det kan vi altsaa ikke komme uden om. At ville gøre den her opvoksende Slægt dansk er næsten lige saa dumt som at ville gøre den i Danmark opvoksende Slægt enten tysk eller amerikansk. Det er sandt. Men Overgangen foregaar ikke paa een Dag eller eet Aar. Vi har endnu med Folk at gøre, som er helt danske, og det vil vi faa i en for os uoverskuelig Fremtid. Vi har at gøre med Folk, som er helt amerikanske, og dem vil vi og vore Efterkommere faa med at gøre, saalænge Verden staar — om vi da ikke vil dø eller lade os levende opsluge af andre. Vi har altsaa en dobbelt vanskelig Opgave at løse. For at løse den Opgave trænger vi til

Skoler.

Vi trænger ikke blot til een men mange Skoler: Børneskoler og Ungdomsskoler. Vi trænger til een dygtig Hovedskole, enten denne skal ligge i Blair eller andet Steds. Men een Skole kan nu ikke gøre det hele Arbejde, saalidt som een Skakspiller kan vinde Salget med Dronningen alene, eller den dygtigste General kan vinde Slaget alene. Vi trænger endnu til Manden bag Kanonen eller med Geværet, som det nu kan falde sig Det er her, jeg mener, vi kan lære af de danske Skoler: Folkeskolen med dens Religionsundervisning, som vi maa nøjes med at faa listet ind, hvor vi kan komme af Sted dermed. Det er vel sandt, at her i Canada giver Loven Plads for Religionsundervisning i Folkeskolen, men det gør Folkestemningen ikke, idetmindste ikke paa disse Egne. Saa vi er ikke meget bedre stillelde end i U. S. paa det Punkt. Vi kan lære af de grundtvigiske Friskoler med deres Krav baade paa Forældrene og Børnenes Ret til at have i det mindste en Stemme med i Hjertets dyreste Anliggende. Vi kan lære af de danske Højskoler det jævne Lags Ret til at være med som intelligente og dannede Deltagere og Medarbejdere baade i de højeste aandelige Ting og i de politiske og sociale Opgaver, som foreligger. En dygtig og trofast Borger af det himmelske Fædreland kan godt lade sig forene med en dygtig og trofast Borger af det jordiske Fædreland; det var ikke godt andet. Vi lever jo endnu i Gudsriget paa Jorden med det himmelske for Øje. Jeg haaber ogsaa, at vi vedblivende kan lære af Indre Mission, at et Menneske bør have Rede paa, om han er en sand Kristen eller ikke, og af de gamle Pietister den dybe indgaaende hjertelige Overvejelse af Sjælens og Frelsens dybeste Spørgsmaal. Men det forekommer mig ganske vist, at vi trænger til noget af den grundtvigske Glæde over det, som er skænket os af Kræfter og Muligheder, saa vi ikke fortaber os i Grublerier saalidt som i Kritik og Dømmesyge. Der er noget selv i den nye Metodismes Paagaaenhed, som jeg beundrer, men ikke det uægte og fremtvungne. Heller ikke kan jeg med disse stormende Følelsesytringer. Der er mig for meget kunstlet derved, enten det saa drejer sig om dens Formaninger til Omvendelse, eller dens Fremholden af de nyomvendte til Bekendelse. Nu ved jeg nok, nogle vil sige: Det er en Fejl i din Opdragelse; andre vil sige: Sagde jeg det ikke nok, han er imod Livet. Og saa har jeg dog her siddet og anstrængt mig af alle Kræfter for netop at fremme Livet, saaledes som jeg forstaar det! For mig bestaar Livet i noget mere end Mundens Bekendelse, selv om denne er nok saa følelsesfuld, eller i en offentlig Bøn. Jeg mener, at baade Bekendelsen og Bønnen vil endogsaa skade, om ikke der ligger noget af et ærligt, ædrueligt og sandhedskærligt Liv bag ved. — Er det maaske ogsaa en Fejl i Opdragelsen? — Iøvrigt ønsker jeg at anerkende enhver ærlig og trofast Kristen og Arbejder, hvem han end er, blot han vil finde sig i, at jeg kan ikke i alle Stykker blive som han. Vi har jo dog begge, naar alt kommer til alt, kun noget Stykkevist, om end vi begge stræber efter Fuldkommenheden. Iøvrigt har jeg som Regel kunnet komme godt ud af det med Folk baade af den ene og den anden Retning, blot der bankede et ærligt Kristenhjerte bag ved. Men jeg kan ikke komme ud af det med det hule og paatagne, og jeg haaber at jeg aldrig skal blive i Stand dertil. Spurvens graa Fjer er at foretrække for Spurven, fremfor Paafuglens spraglede men laante Fjer.

Maalbevidsthed i det højeste, og Tilforladelighed i vort Arbejdes praktikske Udførelse maa være Grundtonen hos os. Det synes jeg da. Tak for Opmærksomheden!

J. K. Jensen.

„DANMARK OG DET DANSKE FOLK"

Ved Evald Kristensen.

472 Sider, rigt illustreret, Omaha, Axel H. Andersen's Forlag, 1920, Pris i fint Lærredsbind $3.85, i Læderbind $5.00

Saaledes lyder Titlen paa et stort og indholdsrigt Værk, som har set Lyset for ganske nylig, og som jeg ved disse Linier vil gøre dette Blads Læsere opmærksom paa. Denne smukke Bog repræsenterer et stort og omfattende Arbejde fra baade Forfatterens og Forlæggerens Side og burde finde mange Læsere blandt danske Udvandrere her i Landet, som interreserer sig for det lille Fædreland og det Folk, hvoraf de er rundne og ved Fødsel tilhører.

Det er ikke et lærdt og tørt Værk, der gaar Folk, som de er flest, over Hovedet, men en jævn, letfattelig Fremstilling af Danmarks Tilblivelse og det danske Folks Skæbne og Udvikling gennem de skiftende Tider samt dansk Foretagsomhed, særlig i nyere Tid, paa de forskeligste Omraader, med andre Ord: en Danmarkshistorie i dette Ords bedste Betydning, ikke særlig en Kongernes, Krigenes og de højere Stænders Historie, som vi lærte i Skolerne, da vi var Børn men det jævne Folks Historie, som den er foregaaet i vort Fædreland, særlig i de sidste 100 Aar, og fortsættes indtil denne Dag. Hertil kommer en ikke saa lidt idealiseret Beskrivelse af dansk Natur i de mange og forskellige Dele af det lille Land, — altsammen ledsaget af et rigt Udvalg af i det Hele vellykkede Illustrationer fra Land og By. — Der er maaske dem, der, naar de læser Bogen, vil fristes til at sige: der er fortalt lidt for meget om de danske Bønder og meget for lidt om de øvrige Danske, lidt for meget om de grundtvigske Højskoler og Valg- og Frimenigheder, og meget for lidt om de øvrige Undervisningsanstalter og anden kristelig Virksomhed, og Virksomhedsgrene, men det er nu engang saadan, som det gamle Ord siger: „Hver synes bedst om sine", — som hun sagde, Soen, der aad hendes. — Men trods alt, der maaske kunde siges, Bogen er god, og den, der har læst den, vil med det samme have gjort en interessant Danmarksrejse, som han ikke let vil glemme, — en saadan er jo ellers ikke saa billig nu om Stunder; og saa kommer hertil, at de, der kan faa Raad til at gøre en saadan, kommer ikke saa vidt omkring, som denne Bog fører os, og faar ikke alt det at se, som den viser os i samlet Form.

Bogen er ikke Enkeltmands Arbejde. Dens 35 Afhandlinger stammer fra mindst 12 forskellige Forfattere, hvilket gør den saa meget mere alsidig og interessant. Bogens Afhandlinger er meget ulige fordelt mellem de 12, idet nogle kun har skrevet en, medens Samleren, Hr. Evald Kristensen, har ikke mindre end 11—12 Afhandlinger for sin Del. Afhandlingerne er meget ulige baade i Størrelse og Fremstillingsmaade. Mig forekommer det, at de om Bornholm, Lolland-Falster og Møen er de bedst skrevne, men Smag og Behag er jo forskellige.

Det Stykke i Bogen, jeg synes mindst om, er det, som bærer Overskriften „Folkekirken". Dets eneste Dyd er, at det er kort. Efter min Mening kunde det passende have til Undertitel „Et Forsøg paa at skrive en Tendens Roman."

Det indeholder bl. a. et saa mageløst Stykke Historie som dette, — som jeg dog vil haabe, at Sætternissen har sin store Del i: „den saakaldte Konkordiaformel, hvortil Udkastet var gjort af den danske Konges Svoger Professor Jacob Andres fra Tybingen." (Side 96). Det har man endnu aldrig hørt, at den udmærkede Professor og Kansler ved Universitetet i Tybingen var saa nær beslægtet med det danske Kongehus! Og Forfattren af dette Stykke Historie, der aabenbart ikke er nogen Ven af den gamle lutherske Konkordiaformel, er en saa meget ivrigere Tilhænger af den grundtvigske dito, om hvilken en tro Lutheraner vilde sige, at den er et vilkaarligt Uddrag af Luthers mindre Katekismus, som uden nogen som helst Berettigelse er sat over baade Skriften og den kristne Kirkes Vidnesbyrd fra de ældste Dage! — Men tilbage til Bogen om Danmark og det danske Folk! Der er ingen af de mange Forfattere, som har givet deres Bidrag til den, der lider af Sortseeri. Nej, det lille Danmark ligger for os i Solskin; der har ganske vist været Skygger, store Skygger, men nu skinner Solen saa klart om Dag, og alt staar i Fremskridtets Tegn derhjemme! Jeg synes godt om den lyse frejdige Tone, der gaa rgennem Bogen; vi trænger til den, for vi kender saamænd ellers nok baade til Taage, Slud og Graavejr ogsaa fra Danmark.

Det var saavist at ønske, at Danskerne som Helhed havde noget mere baade af Livsmod og Selvhævdelse, saa var der bl. a. ikke saa mange Selvmord, som der vitterligt er i Danmark, — og saa var man ikke saa tyskræd, som man ogsaa er.

At Sætter- og Trykkenissen har været paa Færde i saa stort et Skrift som det foreliggende, der tilmed har i det mindste 50 Procent mere Læsning paa en Side end sædvanlig, — er kun, hvad man kunde vente. Dog findes der, saa vidt jeg har mærket, kun faa meningsforstyrrende Trykfejl, og i det Hele er det, ogsaa hvad Udstyr angaar, et godt Arbejde, som gør Forlaget Ære.

Der findes nogle historiske Fejl i Bogen ,som jeg har lagt Mærke til under Gennemlæsningen. Af disse skal jeg her kun gøre opmærksom paa et Par. Beda den ærværdige skrev ikke sin Kirkehistorie paa Angelsaksisk, som der siges i Bogen (Side 21), men som god Kirkeman, paa Latin. Den blev siden oversat paa Angelsaksisk af Kong Alfred den store, eller — som andre antager — under denne Konges Paavirkning.

Den store Missionær og Missionsbiskop Hans Poulsen Egede blev ikke, som det siges (Side 276) født i Vester-Egede paa Sjælland, men derimod paa Gaarden Harstad, Throndenæs Sogn i Nordlandene, Norge. Derimod stammede hans Navn fra Egede, i hvis Præstegaard hans Fader, Sorenskriver Poul Hansen Egede, var født og tog Navn efter. Dennes Fader hed ellers Hans Jensen Ravn eller Colding. Men Præstens Børn tog Tilnavnet Egede.

Jeg nævner disse i og for sig uvigtige Ting mere som Bevis paa, at jeg har læst Bogen og ikke blot set den igennem, før jeg anmeldte den, saa jeg ved, hvad jeg taler om. —

Idet jeg har læst Bogen igennem og hørt om de forskellige Byer og Egne i Danmark, har jeg tænkt paa mine Landsmænd, nu levende og afdøde, her i Landet, og atter og atter har jeg sagt til mig selv: der var han og hun fra! Jeg tror, jeg kunde nævne Landsmænd i Amerika næsten fra alle de i Bogen nævnte Byer og Egne. Men til allel saadanne vilde jeg derfor sige: Se at faa fat i Bogen! Ogsaa det Stykke Danmark, som I bærer med jer i Sindet og i Mindet alle Dage, vil I finde omtalt i den, og det vil interessere eder at besøge det igen!

— — —

Inden jeg slutter, skal jeg lige nævne, at det har interesseret mig at sammenligne dette Skrift med ældre af samme Art, som jeg i sin Tid har læst, og lægge Mærke til Forskellen paa Før og Nu. Jeg tænker saaledes paa Fru Marie Bojesens Bog, „Rejse gennem Danmark" hed den vist, som interesserede mig meget i min tidlige Ungdom. For hende var København det egentlige Danmark, hele Resten var „Provinser", hver med sine Særegenheder eller Særheder. Af disse husker jeg „Kløpælen" fra Thy, som hver Mand tog sin Tur ved, eftersom Behov gjordes. Jeg husker Molboerne — eller hvem det nu var, der kørte „til Griinaa og fik Latter for Griin": Lægter for Gryn. Og der var den „Sjællandske Syge," den fede Æggekagge, som var det sidste Middel mod Døden paa Ærø o.s.v., ikke at forglemme Fynboen, der fik en Ring af Boghvedegrød om Haandledet, naar han om Morgene skulde ud at søge om sine magre Heste. — Saa var der en „folkelig Geografi" i mine første Højskoledage af en N. Andersen, om jeg husker ret. Den blev vist standset paa Halvvejen, vistnok paa Grund af Plagiat af Fru Bojesens Bog. Og saa var der lignende Arbejder af Secher, Erslev o. s. v.

Den bedste af de mig bekendte populære Beskrivelser af Danmark er det smukke Skrift af Seminarielærer Marius Sørensen „Danmark, Land og Folk" — 319 Sider, som udkom i 3die Udgave i 1899. Det danner i mange Maader Forbilledet paa nærværende Skrift, baade hvad Navn og Anlæg angaar, men har ingen Billeder. I dem begge er „Provinserne" forsvundne, og det danske Folk er Fremstillingens Genstand, som det bør være, det danske Folk og dets Hjem.

Bogen faas i Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebr., til de anførte Priser.

P. S. Vig.

Blair, Nebr., 6. Marts, 1920.

---

160 rich, Williams Co., N. D., with good buildings, fine water, cons, broke, bal. fenced, close to market, school, church, quick sale $3,800, 150 close in, partly irrigated, half mile to school, quick sale $3,800—553 or more all fenced, some broke, less than 2 miles to R. R. market, creamery, school and church, $18 per a.—discount for cash. Write for list to

O. A. HOUGE, ..
Williston, N. D.

Sadelmagerforretning til Salg.

En moderne Sadelmagerforretning til Salg i en By i Iowa, hvor der er 3 danske Kirker og et stort dansk Settlement paa Landet.

„Danskeren"s Kontor anviser.

CUNARD
ANCHOR
ANCHOR-DONALDSON

Regelmæssig Afseiling
fra New York og Portland, Me.,
(Montreal om sommeren)
TIL
SKANDINAVIEN
via Liverpool, Southampton, London eller Glasgow

med de prægtige, hurtiggaaende fire-, tre- og dobbelt-skrue dampskibe

AQUITANIA - MAURETANIA - IMPERATOR
CARMANIA - CARONIA
KAISERIN AUGUSTE VICTORIA
ROYAL GEORGE - SAXONIA
COLUMBIA - SATURNIA - CASSANDRA

Passagerer befordres gjennemgaaende til og fra alle pladser i Skandinavien til lave priser.

Nøie forbindelser i Storbritannien med alle Nordsjø-dampskibe.

Nu er tiden inde til at anordne Deres sommertur eller kjøbe billetter for slægtninger eller venner i det gamle land.

Boston Luther Leagues Midtsommer Exkursion afseiler med Cunard Linien.

Vexler eller Money Orders pr. post eller telegraf til laveste kurs.

For priser, afgangstider og videre oplysninger henvender man sig til nærmeste lokal-agent eller til

KOMPANIETS KONTORER
CUNARD BUILDING
S. W. Cor. Dearborn and Randolph Streets
Telephone Central 2020 CHICAGO, ILL.
Norsk og Dansk tales.

Dersom De ønsker et Hjem iblandt de dansk-lutherske ved Dickson, Alberta, saa er her en god Anledning.

158 Acres Farm med gode Bygninger og mange „improvements" til Salgs.

Jensen Bros.,
Dickson, Alta.

TIL SALG.

Undertegnede har 8 Ton Citroner, garanteret gode og frostfri, til Salg paa følgende Vilkaar:

1 Kasse (250 Stk.) ..$2.50
4 Kasser $9.00
10 Kasser $22.00
25 Kasser $50.00

Fragt eller Ekspres betales af Køberen.

Nikolai Andersen,
Sanger, Calif. Rt. A. Box 86.

DANSKE FARMERE.

Costilla Estate i det sydlige Colorado har endnu Plads til mange driftige Farmere. Gode Skoler. Dansk ev. luth. Menighed og Præst; om nogen skulde være interesseret i Forholdene herude skriv da til en af undertegnede Farmere som vil givi alle Oplysninger om Forholdene og vor Koloni:

Linnemann Hansen, Mesita.
Rudolph Holse, San Acacio.
Victor Holst, San Acacio.

GODT FARM-LAND I WISCONSIN.

Hvor Velstand er sikret og vekslende Farmdrift opnaar den højeste Udvikling, udmærket Klima, godt Vand, fortræffelige Markeder og Jernbaneforbindelser, adskillige Indsøer. Godt Land til laveste Priser og paa lette Vilkaar. Skandinavisk Settlement. Kirker og Skoler.

Vi er nu i Stand til at give Dem specielle, liberale Vilkaar og detailleret Beskrivelse, etc. med fuldstændige Oplysninger. Skriv straks til:

SANBORN & COMPANY,
Dept. N. Eagle River, Wisconsin.